

עין משפט ונר מצוה

בזר א מיי פֿיט מהל' צבורים הלי י סגג עשין קמנ טוש"ע י"ד סר סא סעף סה:**בזר ב מיי פֿיל מהל' אסורי מצח הלי יב:****בזר ג מיי פֿיט מהל' צבורים הלי יב סגג עשין קב [קמנ] טוש"ע י"ד סר סא סעף סו:****בזר ד מיי שס פֿיל הלכה א:****ה [טוש"ע שס סעף סז]:**

מוסף רש"י

פסולי המוקדשין. קדשים שנפל בהם מום, נמכרים באטליז. בשוק שלוקחין הכרה ומכר צורך ונשקלים בליטרא. כדרך שהקנין מוכרין כשר חולין (בכורות א:). בכלל ופרט וברית מלח. לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למטה, כלל זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש, פרט כל מטה כמי עממה, וכל תרומת קדשים חור וכלל, והדר תמי צרות מלח עולם הוא וגו' בסוף הפרשה (ב"ק ק: וטס; בכלל ופרט וברק). כל המקיימן. כאילו קיים כל המורה טולה שניתנה לנפש בכלל ופרט וכלל וכאילו קיים כל הקרנות שניתנה בנן כרת מלח (טס). עשר במקדש. נאכל לפנים מן הקלעים (טס). וארבע בירושלים. בכל העיר (טס). ועשר בגבולים. צערי ארץ ישראל (טס). אשם ודאי. משה הן גולות מעילות שפחה חרופה מיר ומאורע, ומד חשיב להו (טס). ואשם תלוי. בא על ספק כרת שלא נדע לו שעבר והלי שיבא חטאת (טס). ודבאי שלמי צבור. ככשי עזרת שנקראו שלמים דכמי (ויקרא כג) וטוי ככשם בני שנה לזבח שלמים וקדשי קדשים הן דכמי (שס) קדש יחיו לה' לכהן ואכלים לפנים מן הקלעים (ב"ק טס). ולוג שמן של מצורע. מה שנשאר בלוג מליקה לבף הכן של השמאלים נאכל לכהנים, דמיא צמנות (עג). וצובחים (מד): לכל קרבנס לרבות לוג שמן של מארע דהוא נמי קרי קרבן דכמי והקריב אותו לאשם, ואת לוג השמן, וסמין ליה לקרב קמא בקדש הקדשים תאכלנו בויקח קרב (ב"ק טס). ושירי מבחור. כל מנחת הקמולות, מנחת נדבה ומנחת חוטא ומנחת סוטה (טס). ומנחת העומר. מותר העומר, מנחת העומר נקמלת ושיריה נאכלים, כל המנחות קדשי הקדשים הן דכמי לא תאפה תמן חלקם וגו' (טס). והכורה. צבור חס נאכל בכל העיר, וכן הבכורים לרייחן חומה דכמי (דברים יב) ואכלתם שס לפני ה' אלהים וגו' ואמר מר (מכות ז). מנחת ידן אלו צבורים (ב"ק טס). ומורם מן התורה. מהו ושוק וארבע חלות מארבע מינים שבה, חלות וקיקין ממן ורבוה, וכמי (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' לכהן הזורק וגו' מארבעת מינים חלות ורקיקים ורבוהה וחמץ אחת מכל מין: **ומורם מאיל נזיר**. זרוע בשלה וחלה ורקיק דכמי צפרשת נשא [במדבר ו] שמניפין אותו. והני חד חשיב להו משום דדמו אהדדי דתרווייהו מורם מקדשים קלים ניניהו וחזה ושוק של שאר שלמים נמי בכלל זה הן והאי דנקט תודה משום דלית ביה מורם אחרינא ומניניהו לכולהו צדלא שמה: **ועורום קדשים**. של עולה חטאת ואשם דכמי (ויקרא ז) עור העולה אשר הקריב וצתורת כהנים [זא פרק ט] נמי מרבה עור חטאת ואשם: **בגבולים**. נתנין להם בכל ערי ישראל: **ומסנות**. הזרוע והלהיים והקצה: **פדיון הבן**. ה' סלעים: **פדיון פטר חמור**. שה' **שדה אחוזה**. שהקדש ולא גאלה ומכרה גוצר לאחר והרי היא יוצאה ציובל ומתחלקת לכהנים של אותו משמר שאירע צו יציבל שנאמר (ויקרא ח) והיה השדה באלתו ציובל וגו' לכהן תהיה אחוזתו: **וגול הגר**. האשם המושב לה' צפרשת נשא [במדבר ה] וגול הגר שנשבע לו לשקר ואח"כ הודה לאחר מיתת הגר כפי' לעיל צפרקין [קלא. ד"ה תשעה]: **הוא סבר**. חייה בר רב סבר: **מדקא חשיב**. האי תנא לכולהו זרוע לחיים וקצה כחדא מתנה שלא ארר עשרים וש': **ש"מ**. חדא היא והמחוייב באלד מתחייב בכולם והנפטר מאחת מן פטור מכולן: **כולה שלי והראש שלך**. כהן מוכר לטבח הראש קודם שחיטה: **הכי גרסינן פ"ש עובד כוכבים וכהן שמסרו לאנן לישראל לגוו**. שעשאוהו שלוחן לגוו את לאנן: **פטור**. ואידי דתנא לה גבי מתנות השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור תנייה נמי גבי ראשית הגז: **הלוקח גז אלנו של עובד כוכבים**. אפילו קודם שנגזזו פטור: **וזה חומר וכו'**. דהלוקח מתנות מן הכהן א [ז חייב קודם שחיטה וכל צהמה לכהן חייב צמנות שלא וזה זה קודם שחיטה: **ש"מ**. מדקתמי זה חומר אלמא בתר חיובא אולינן דהאי לא קנה אלא מתנות וקאמר חייב: ורמיניהו

קלג:

זבחי שלמי צבור. הן ככשי עזרת ויש להם דין אשמות ליאלל לפנים מן הקלעים דמתנן בלזיהו מקומן (וצחים דף מד:): **ועורות קדשים**. תימה אמאי חשיב עורות קדשים מהארבע שהיו צירושלים הלא בעזרה היו מפשיטין אפילו קדשים קלים

משום אימורים שלא היו יכולים להוציא

חוץ לעזרה וה"ל למימניה עם עשר שנמקדש: **אין דיכאמא בתר עיקר בהמה אוצינן**. הא לא דמי כלל למתניתין דמתן חוץ מן הממנות פטור מן הממנות דהא ^זלא מחייב התם ישראל צמנות משום שהממנות נשארו ביד כהן:

חוץ

המוני הימניה עובד כוכבים נמי אמרי המוני הימניה אין אמונה בעובד כוכבים איבעית אימא סתם ^העובד כוכבים מפעא פעי אמר מר ופסולי המוקדשין אין צריך לרשום אלמא מוכחא מלתא והא אנן ^ותנן בפסולי המוקדשין נמכרים באיטליו ונשחטים באיטליו ונשקלים בליטרא הרגמא רב אדא בר אבהו קמיה דרב פפא באותן הנמכרים בתוך הבית אמר רב הונא ישותף בראש פטור מן הלחי שותף ביד פטור מן הזרוע שותף בבני מעיין פטור מן הקבה וחייא בר רב אמר אפי' שותף באחת מהן פטור מכולן מיתבי ^אהראש שלי וכולה שלך ואפי' אחד ממאה בראש פטור היר שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה ביד פטור בני מעיין שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה בהן פטור מאי לאו פטור מן הלחי וחייב מכולן פטור מן הזרוע וחייב מכולן פטור מן הקבה וחייב מכולן לא פטור מכולן וליתני פטור מכולן ועוד תניא הראש שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה בראש פטור מן הלחי וחייב מכולן תויובתא דחייא בר רב תויובתא אמר רב חסדא ^זהא מתניתא אטעיתיה לחייא בר רב דתניא ^חעשרים וארבע מתנות כהונה הן וכולן ניתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט וברית מלח כל המקיימן כאילו קיים בכלל ופרט וברית מלח וכל העובר עליהן עובר על בכלל ופרט וברית מלח ואלו הן עשר במקדש וארבע בירושלים ועשר בגבולים עשר במקדש חמאת והטאת העוף אשם ודאי ואשם תלוי וזבחי שלמי צבור ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות ומנחת העומר וארבע בירושלים הבכורה והבכורים ומורם מן התורה ומאיל נזיר ועורות קדשים ועשר בגבולים תרומה ותרומת מעשר וחלה וראשית הגז ומתנות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור ושדה אחוזה ושדה חרמים וגזל הגר הוא סבר מדקא חשיב להו למתנות בחדא חדא ניניהו ולא היא אטו מורם מתודה ואיל נזיר דקא חשיב להו כחדא משום דחדא ניניהו אלא כיון דרמיין להדדי חשיב להו כחדא ה"נ כיון דרמיין להדדי חשיב להו כחדא איבעיא להו הראש שלך וכולה שלי מהו בתר חיובא אולינן וחיובא גבי ישראל הוא או דלמא בתר עיקר בהמה אולינן ועיקר בהמה דכהן הוא ת"ש ^יעובד כוכבים וכהן שמסרו צאנם לישראל לגזוז פטור הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז וזה חומר בזרוע ובלחיים ובקבה יותר מראשית הגז ה"ש"מ בתר חיובא אולינן שמע מינה: ואם אמר לו חוץ מן המתנות פטור מן המתנות: ורמיניהו

מכולם. צהדיא: **ועוד תניא**. צהדיא דלא פטר ליה אלא מן הלחי: **בכלל ופרט**. בויקח קרב [במדבר יח] לכל קדשי בני ישראל לך נתתם והדר מפרש כל חד וחד וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו': **וצרים מלח**. כמי צסיפיה צרית מלח עולם הוא [שס] כשם שצרית מלח אינה שובתת כך זו לא תשבות: **כאילו קיים כללות ופרטות**. שצמורה: **וצרים מלח**. של קרבנות: **עשר במקדש**. ניתנו להם בתוך עזרה לאוכלן שס: **זבחי שלמי צבור**. ככשי עזרת והס קדשי קדשים לאכול בעזרה: **לוג שמן של מאורע**. מה שנשאר מממנותיו נאכל לכהנים דלאמרינן צמנות (דף גח). וצובחים (דף מד): **לכל קרבנס דכמי** בויקח קרב [במדבר שס] לרבות לוג שמן של מאורע דקריי קרבנס דכמי ציה והקריב אותם לאשם ואת לוג השמן [ויקרא יז] וכמי בויקח קרב צקדש הקדשים תאכלנו [במדבר שס] אכולהו לכל קרבנס ולכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשםם וגו': עומר לא חשיב ליה צהדי שאר מנחת צבור^י מפני שהיא מנחת צבור הנקמלת ונאכלת ואין לך עוד בצבור: **ושירי מנחות**. של יחיד: **צירושלים**. הנאכלים ומתחלקים לכל העיר: **הצבורה**. צבור חס: **צבורים**. אינם נאכלים אלא צירושלים דכמי (דברים יב) לא חוכל לאכול בשערין וגו' ואמר מר (מכות דף ז) ותרומת ידך [דברים שס] אלו הצבורים: **ומורם מסורה**. מהו ושוק וד' חלות דכמי (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' לכהן הזורק וגו' מארבעת מינים חלות ורקיקים ורבוהה וחמץ אחת מכל מין: **ומורם מאיל נזיר**. זרוע בשלה וחלה ורקיק דכמי צפרשת נשא [במדבר ו] שמניפין אותו. והני חד חשיב להו משום דדמו אהדדי דתרווייהו מורם מקדשים קלים ניניהו וחזה ושוק של שאר שלמים נמי בכלל זה הן והאי דנקט תודה משום דלית ביה מורם אחרינא ומניניהו לכולהו צדלא שמה: **ועורום קדשים**. של עולה חטאת ואשם דכמי (ויקרא ז) עור העולה אשר הקריב וצתורת כהנים [זא פרק ט] נמי מרבה עור חטאת ואשם: **בגבולים**. נתנין להם בכל ערי ישראל: **ומסנות**. הזרוע והלהיים והקצה: **פדיון הבן**. ה' סלעים: **פדיון פטר חמור**. שה' **שדה אחוזה**. שהקדש ולא גאלה ומכרה גוצר לאחר והרי היא יוצאה ציובל ומתחלקת לכהנים של אותו משמר שאירע צו יציבל שנאמר (ויקרא ח) והיה השדה באלתו ציובל וגו' לכהן תהיה אחוזתו: **וגול הגר**. האשם המושב לה' צפרשת נשא [במדבר ה] וגול הגר שנשבע לו לשקר ואח"כ הודה לאחר מיתת הגר כפי' לעיל צפרקין [קלא. ד"ה תשעה]: **הוא סבר**. חייה בר רב סבר: **מדקא חשיב**. האי תנא לכולהו זרוע לחיים וקצה כחדא מתנה שלא ארר עשרים וש': **ש"מ**. חדא היא והמחוייב באלד מתחייב בכולם והנפטר מאחת מן פטור מכולן: **כולה שלי והראש שלך**. כהן מוכר לטבח הראש קודם שחיטה: **הכי גרסינן פ"ש עובד כוכבים וכהן שמסרו לאנן לישראל לגוו**. שעשאוהו שלוחן לגזוז את לאנן: **פטור**. ואידי דתנא לה גבי מתנות השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור תנייה נמי גבי ראשית הגז: **הלוקח גז אלנו של עובד כוכבים**. אפילו קודם שנגזזו פטור: **וזה חומר וכו'**. דהלוקח מתנות מן הכהן א [ז חייב קודם שחיטה וכל צהמה לכהן חייב צמנות שלא וזה זה קודם שחיטה: **ש"מ**. מדקתמי זה חומר אלמא בתר חיובא אולינן דהאי לא קנה אלא מתנות וקאמר חייב: ורמיניהו

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

הכא במאי עסקין. דהמסתתף עם עובד כוכבים אינו לריץ לרשום: **דימיב עובד כוכבים אמסחתא**. כשהטבח מוכר הכשר דמוכחא מילתא דעובד כוכבים שותף הוא ואין כאן חשד ומתניתין צדלא יתיב: **דכוסה גבי כהן**. דצרייתא: **דיסיב**. כהן אמסחתא אמאי לריץ לרשום הא נמי מוכחא מילתא דכהן שותף בה:

אפי"ה דימיב כהן אמסחתא לא הוי ידעי איניש דכהן שותף בה: דאמרי צשרא קוצין. צשר הוא רוזה לקנות: **אלא**. לא תוקמה דימיב עובד כוכבים אמסחתא אלא הכי תוקמה דימיב עובד כוכבים אמסחתא על הארגו שנותן צה הטבח המעות כשמקצלם תמיד מן הלוקחים דהא ודאי מוכחא שפיר דעובד כוכבים שותף בה: **דאמרי**. הרואים המוני הימניה לשומרם לו שלא יגנבוהי הימנו: **אין צרלך צעוד כוכבים**. אין צרלך רגילין להאמין בהם: **אצנע"א**. לעולם כדאוקיימנא מעיקרא דימיב עובד כוכבים אמסחתא וכהן נמי דימיב אמסחתא ולא דמו דסתם עובד כוכבים מפעא פעי תדיר הוא לוועק אל חתנס צכן אלא צכן והכל יודעין שיש לו חלק צה אצל כהן נזוע הוא וסומך על הטבח ואין הכל יודעין שהוא שותף: **אלמא מוכחא מילטיניהו**. דלא מוצין להו כדרך חולין: **צאיטליו**. צשוק: **צאוסן הנמכרים צחוך הציס**. צכור ומעשר דהתס"ז מן חוץ מן הצכור והמעשר שהנאתן לצעלים שאין דמיהן קדש דכמי צהו לא תפדהי' ולא תגאל'י דהיינו אין קדושה הנאטו לזולל בהן למוכרן צשוק כדרך חולין אלא צחוך הציס ואע"פ שמפסיד דצבר שאין עליהם קופלין כל כך והיינו מוכחא מילתא אצל פסולי המוקדשים שדמי פדיון נכסיו בקדושתן אי לא שרית ליה למוכרן צשוק לא פריק להו מעיקרא אלא צול ואיכא פסידא דהקדש והנהו לריץ לרשום: **שותף צראש**. ולא ציותר: **אפילו אחד ממאה ציר**. אפילו אין לכהן או לעובד כוכבים חלק צזרוע אלא אחד ממאה פטור טבח. וצכהן או עובד כוכבים שמכרו צהמה לטבח ישראל קאמר. וצכולהו גרסינן פטור סתמא: **אי הכי ליסני פטור**

מכולם. צהדיא: **ועוד תניא**. צהדיא דלא פטר ליה אלא מן הלחי: **בכלל ופרט**. בויקח קרב [במדבר יח] לכל קדשי בני ישראל לך נתתם והדר מפרש כל חד וחד וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו': **וצרים מלח**. כמי צסיפיה צרית מלח עולם הוא [שס] כשם שצרית מלח אינה שובתת כך זו לא תשבות: **כאילו קיים כללות ופרטות**. שצמורה: **וצרים מלח**. של קרבנות: **עשר במקדש**. ניתנו להם בתוך עזרה לאוכלן שס: **זבחי שלמי צבור**. ככשי עזרת והס קדשי קדשים לאכול בעזרה: **לוג שמן של מאורע**. מה שנשאר מממנותיו נאכל לכהנים דלאמרינן צמנות (דף גח). וצובחים (דף מד): **לכל קרבנס דכמי** בויקח קרב [במדבר שס] לרבות לוג שמן של מאורע דקריי קרבנס דכמי ציה והקריב אותם לאשם ואת לוג השמן [ויקרא יז] וכמי בויקח קרב צקדש הקדשים תאכלנו [במדבר שס] אכולהו לכל קרבנס ולכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשםם וגו': עומר לא חשיב ליה צהדי שאר מנחת צבור^י מפני שהיא מנחת צבור הנקמלת ונאכלת ואין לך עוד בצבור: **ושירי מנחות**. של יחיד: **צירושלים**. הנאכלים ומתחלקים לכל העיר: **הצבורה**. צבור חס: **צבורים**. אינם נאכלים אלא צירושלים דכמי (דברים יב) לא חוכל לאכול בשערין וגו' ואמר מר (מכות דף ז) ותרומת ידך [דברים שס] אלו הצבורים: **ומורם מסורה**. מהו ושוק וד' חלות דכמי (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' לכהן הזורק וגו' מארבעת מינים חלות ורקיקים ורבוהה וחמץ אחת מכל מין: **ומורם מאיל נזיר**. זרוע בשלה וחלה ורקיק דכמי צפרשת נשא [במדבר ו] שמניפין אותו. והני חד חשיב להו משום דדמו אהדדי דתרווייהו מורם מקדשים קלים ניניהו וחזה ושוק של שאר שלמים נמי בכלל זה הן והאי דנקט תודה משום דלית ביה מורם אחרינא ומניניהו לכולהו צדלא שמה: **ועורום קדשים**. של עולה חטאת ואשם דכמי (ויקרא ז) עור העולה אשר הקריב וצתורת כהנים [זא פרק ט] נמי מרבה עור חטאת ואשם: **בגבולים**. נתנין להם בכל ערי ישראל: **ומסנות**. הזרוע והלהיים והקצה: **פדיון הבן**. ה' סלעים: **פדיון פטר חמור**. שה' **שדה אחוזה**. שהקדש ולא גאלה ומכרה גוצר לאחר והרי היא יוצאה ציובל ומתחלקת לכהנים של אותו משמר שאירע צו יציבל שנאמר (ויקרא ח) והיה השדה באלתו ציובל וגו' לכהן תהיה אחוזתו: **וגול הגר**. האשם המושב לה' צפרשת נשא [במדבר ה] וגול הגר שנשבע לו לשקר ואח"כ הודה לאחר מיתת הגר כפי' לעיל צפרקין [קלא. ד"ה תשעה]: **הוא סבר**. חייה בר רב סבר: **מדקא חשיב**. האי תנא לכולהו זרוע לחיים וקצה כחדא מתנה שלא ארר עשרים וש': **ש"מ**. חדא היא והמחוייב באלד מתחייב בכולם והנפטר מאחת מן פטור מכולן: **כולה שלי והראש שלך**. כהן מוכר לטבח הראש קודם שחיטה: **הכי גרסינן פ"ש עובד כוכבים וכהן שמסרו לאנן לישראל לגוו**. שעשאוהו שלוחן לגזוז את לאנן: **פטור**. ואידי דתנא לה גבי מתנות השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור תנייה נמי גבי ראשית הגז: **הלוקח גז אלנו של עובד כוכבים**. אפילו קודם שנגזזו פטור: **וזה חומר וכו'**. דהלוקח מתנות מן הכהן א [ז חייב קודם שחיטה וכל צהמה לכהן חייב צמנות שלא וזה זה קודם שחיטה: **ש"מ**. מדקתמי זה חומר אלמא בתר חיובא אולינן דהאי לא קנה אלא מתנות וקאמר חייב: ורמיניהו

גזיר. זרוע בשלה וחלה ורקיק, וזהו ששם כלל תודה הוא, דתודה שלמים אקרי, והקן תרמי תודה ואיל מיר משום דמיינן להדדי חשיב להו צדלא (טס). ועורות קדשים. ערות עולה ומטות ואשמות, אבל קדשים קלים עזומיהן לצעלים, כדאמר צובחים פרק טבול יוס (קב). ומש"ה קא חשיב להו צדי הקן דצירושלים, למעוטי דאין נחשבים צדי הקן דגבולים, דהני ערות לא מתייבצי להו אלא צירושלים, וצהדי הקן דצמקדש לא חשיב אלא הנהו דאי נפקי חוץ לקלעים מפסלי ציולא (טס). ושריה אחרודה. שהקדישוהו צעליה ולא גאלה ומכרה גוצר, כשהלוקח מחזירה ציובל מתחלקת לכהנים (טס). ושריה חרמים. ישראל שהחרימו שדיהן (טס). וגזול הגר. נמי קרי ליה מנחת גבולין, שאם נמט לכהן הממשר חוץ לירושלים יאל ואיל שמו יעלה לירושלים להקריב (טס).

מסורת הש"ס

א) [עפרין ז:ו]. **ב**) צבורות לא. **ג**) ציולה [כת]. **א**) [מוספתא פיטו ע"ב ע"ש], **ד**) [פסחות ז. וס"ג], **ה**) צ"ק קי: [מוספתא חלה פיב ה"ח], **ו**) [מוספתא רפ"ו], **ז**) [צבורות לא], **ח**) [במדבר יח], **ט**) ויקרא כו], **י**) [שאר מנחות רש"ש], **יא**) [וינן איתא להדיא צובחים קב: ועמ"ש רש"י בפסחים ג. וכן עוד בצ"ק קי: ד"ה לא חשיב אלא הנהו דאי חייס, **ט**] [וח"ל רש"י בצ"ק קי: ד"ה ועורות קדשים וכו' וצהדי הקן דצמקדש לא חשיב אלא הנהו דאי נפקי חוץ לקלעים מיפסלו ציולא ופ"ו תייעבד טיטב תמיהת המוס'], **י**) צ"ל דלא. מהר"ם,

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הלוקח גז וכו' דהלוקח מתנות מן הכהן חייב. מלת חייב נמחק: